

ЮВІЛЕЙ ОЛЕКСІЯ ЮРІЙОВИЧА САЛОМАТИНА

Минулий рік був відзначений ювілеєм відомого російського американіста, фахівця в сфері порівняльного правознавства, історії держави і права Олексія Юрійовича Саломатіна. Він народився у Пензі 1957 р. У 1979 р. закінчив історичний факультет Московського державного університету ім. М. В. Ломоносова. 1982 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата історичних наук. Її тема була пов'язана з кризою демократичної партії США в середині 1890-х рр. і президентською кампанією 1896 р. У своїй докторській дисертації, захищеній 1997 р., О. Саломатін розглянув проблеми економічної історії, взявши за тему формування індустріального суспільства США в останній третині XIX ст.

Після отримання другої вищої освіти в Саратовській державній академії права О. Саломатін займався юридичними дослідженнями. 2004 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук, у якій простежив процеси модернізації у сфері держави та права на прикладі США кінця XVIII – XIX ст.

Паралельно з цим він спільно з О. Малько публікує в журналі «Государство и право» статтю концептуального характеру про закономірності модернізаційних і постмодернізаційних процесів у різних країнах світу. Таким чином, через проблему модернізації він вийшов на важливе для порівняльного державознавства дослідження. З цієї проблеми було опубліковано серію його статей у журналах «Известия вузов. Поволжский регион. Общественные науки», «Известия высших учебных заведений. Правоведение».

Як декан юридичного факультету Пензенського державного університету в 2004–2006 рр. О. Саломатін ініціював викладання порівняльного правознавства в цьому вузі й 2005 р. створив Центр порівняльного правознавства, політичного і соціально-правового моніторингу (з 2010 р. – Науково-освітній центр порівняльної правової політики). Спільно з О. Малько він випустив перший і поки єдиний в Росії навчально-методичний комплекс «Порівняльне правознавство», в якому курс лекцій поєднується з навчально-методичною частиною. О. Малько і О. Саломатін є прихильниками правосистемного підходу до викладання порівняльного правознавства, розглядаючи поряд із системами права діяльність судових установ, юридичну освіту і правову культуру. За ініціативи О. Саломатіна відбувалася всеросійська дискусія щодо викладання порівняльного правознавства, готувалися статті методологічного та методичного характеру. Він обґрунтував новий напрям у юридичних науках –

порівняльно-правову політику. Під його науковим керівництвом опубліковано перший навчальний посібник з даної проблематики.

Паралельно з цим 2009 р. вийшов збірник «Порівняльне правознавство у російській вищій освіті» і почали виходити наукові й навчально-методичні щорічники «Компаративістика». Поняттям компаративістика об'єднується кластер компаративістських дисциплін, що безпосередньо стосуються юридичної освіти: порівняльне правознавство, порівняльне державознавство, порівняльна політологія.

Зацікавленість проблемою порівняльного аналізу безпосередньо позначається і на підручниках, підготовлених О. Саломатіним з історії держави і права зарубіжних країн. Активізується й інтерес вченого до проблем політології — зокрема, вийшли навчальний посібник «Політологія для юристів», монографія «Верховний суд США: правова політика від Дж. Джея до Дж. Робертса», статті, в яких аналізується функціонування двопартійної системи США.

З відкриттям магістратури за профілем «Правова політика в Російській Федерації й країнах Євросоюзу» на кафедрі теорії держави і права та політології, очолюваній О. Саломатіним з 1998 р., розгортається робота щодо її навчально-методичного забезпечення. Восени 2012 р. з друку вийшов посібник із спецкурсу «Основи правової політики», низка інших посібників, формулюється концепція викладання за цим магістерським профілем. Залишаючись вірним собі, О. Саломатін застосовує порівняльний метод і в інших гуманітарних науках — зокрема в історії журналістики, про що свідчить навчальний посібник, присвячений розвитку видавничої справи в різних країнах у XVII — на початку XXI ст.

Тривалий час О. Саломатін був членом Бюро Асоціації російських вузів з вивчення США. В даний час він очолює Пензенське регіональне відділення Російської асоціації політичної науки і регіональне відділення Асоціації європейських досліджень.

О. Саломатін протягом тривалого часу підтримує відносини творчого партнерства з українськими компаративістами. Результатом цього стало, зокрема, видання «Компаративістика–2010» спільно з Українською асоціацією порівняльного правознавства, входження до редакційної колегії цього щорічного збірника таких українських учених, як Ю. Шемшученко, І. Гриценко, В. Муравйов, О. Скакун, О. Тихомиров, О. Кресін. О. Саломатін входить до наукової ради журналу «Порівняльне правознавство» та редакційної ради журналу «Порівняльно-правові дослідження». Він виступає з відкритими лекціями на щорічних симпозіумах і конференціях з порівняльного правознавства, які відбуваються в різних містах України. 2011 р. вийшов спільний навчально-методичний посібник «Порівняльне правознавство» О. Саломатіна і українського вченого О. Кресіна.

Редакція журналу «Порівняльне правознавство» бажає Олексію Юрійовичу здоров'я та нових творчих успіхів!

Основні наукові праці О. Саломатіна у сфері порівняльного правознавства і суміжних дисциплін

1. Верховный суд США. Судебная правовая политика от Дж. Джея до Дж. Робертса : моногр. — М. : РИОР-ИНФРА-М, 2013.
2. Всемирная история государства и государственного управления (Сравнительные историко-государствоведческие очерки с древнейших времен до конца XVIII в.) : учеб.-метод. пособ. — Пенза : ПГУ, 2011.
3. Европейские подходы к модернизации (сравнительный анализ тенденции социально-экономического и политического развития европейских стран в XIX в.) // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. — 2009. — № 3.
4. Иммиграционная правовая политика : учеб.-метод. пособ. — Пенза : ПГУ, 2012 (в соавторстве с К. Манцеровым).
5. История государства и права зарубежных стран : учеб.-метод. комплекс. — М. : Норма, 2009.
6. История государства и права зарубежных стран : учебное пособие. — М. : РИОР-ИНФРА-М, 2012.
7. Компаративистика—2010 : сравнительное правоведение, сравнительное государствоведение, сравнительная политология : материалы междунар. научно-практ. и учебно-метод. конф. / под ред. А. Ю. Саломатина. — Пенза : ПГУ, 2011.
8. Компаративистика—2011 : сравнительное правоведение, сравнительное государствоведение, сравнительная политология : международный учебно-методический и научный ежегодник / под ред. А. Ю. Саломатина. — Пенза : ПГУ, 2012.
9. Конституционное правосудие : зарубежные и российские модели (сравнительный анализ) : учеб.-метод. пособ. — Пенза : ПГУ, 2010.
10. Модернизационные и постмодернизационные процессы в сфере государства (с конца XVIII в. до наших дней) : учеб.-метод. пособ. — Пенза : ПГУ, 2012.
11. Модернизация государства и особенности ее осуществления в различных странах (на примере США, Франции, Великобритании) // Известия высших учебных заведений. Правоведение. — 2010. — № 4.
12. О некоторых чертах модернизационных процессов в современных условиях // Государство и право. — 2004. — № 3 (в соавторстве с А. Малько).
13. Обновление российского государства в контексте мирового модернизационного процесса (сравнительное политико-правовое исследование) // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. — 2010. — № 4. (в соавторстве с А. Тумановой).
14. Объединяющий потенциал сравнительного правоведения как науки и учебной дисциплины : открытая лекция. — К. ; Ивано-Франковск : Институт государства и права им. В. М. Корецкого НАН Украины ; Прикарпатский юридический институт Львовского государственного университета внутренних дел ; Издательство «Логос», 2010. — Серия научно-методических зданий «Академия сравнительного правоведения». — Вып. 20.
15. Основы правовой политики : учеб. пособ. — М. : РИОР-ИНФРА-М, 2013. (в соавторстве с А. Малько).
16. Печать и реклама в социальной и политической жизни общества (сравнительный анализ по материалам стран Западной Европы, США и России XVII — начала XXI в.). — Пенза : ПГУ, 2006 (в соавторстве с Е. Наквакиной).

17. Пионерская демократическая модель модернизации : создание уникальной государственно-политической системы в США (к компаративистской постановке проблемы) // Известия высших учебных заведений. Поволжский регион. Общественные науки. — 2010. — № 4.
18. Политология для юристов : учеб. пособ. — М. : Юрайт, 2010 (в соавторстве с А. Малько).
19. Правовая политика в РФ и странах Евросоюза : сб. материалов научно-педагогической школы А. Ю. Саломатина, нацеленных на реализацию магистрантской образовательной программы / под ред. А. Ю. Саломатина. — Пенза : ПГУ, 2011.
20. Сравнительная правовая политика / под ред. А. Ю. Саломатина. — М. : РИОР-ИНФРА-М, 2012.
21. Сравнительная правовая политика как инструмент реформирования правовой системы : открытая лекция. — К. ; Львов : ЗУКЦ, 2012. — Серия научно-методических изданий «Академия сравнительного правоведения». — Вып. 27.
22. Сравнительное правоведение (модернизированный учебный курс для магистрантов) : учеб.-метод. пособие. — Пенза : Изд-во ПГУ, 2011 (в соавторстве с А. Кресиным).
23. Сравнительное правоведение : учебно-методический комплекс. — М. : НОРМА-ИНФРА-М, 2011. (в соавторстве с А. Малько).
24. Сравнительное правоведение в контексте современного юридического образования // Известия высших учебных заведений. Правоведение. — 2009. — № 5.
25. Сравнительное правоведение в Российском юридическом образовании // Государство и право. — 2011. — № 2 (в соавторстве с А. Малько).
26. Сравнительное правоведение. — М. : НОРМА, 2008 (в соавторстве с А. Малько).
27. Сравнительное правоведение : необходимость интеграции науки и образования // Правовая политика и правовая жизнь. — 2010. — № 1 (в соавторстве с А. Малько).
28. Сравнительно-правовая политика как сфера исследования образовательных программ // Правовая политика и правовая жизнь. — 2010. — № 2.